

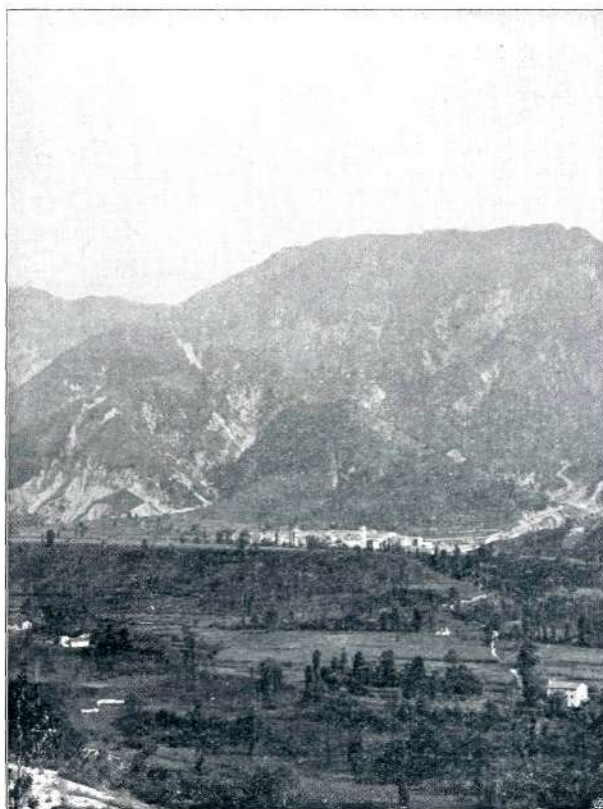
Toda ne mudimo se zopet z modrovanjem! Stopimo rajši naprej po mostu čez krasno zelenkasto reko, ki se ne zmeni veliko za cestno vprašanje in za centralistično politiko, pač pa gre veselo in brezskrbno koder jej drago. Na drugi strani nas pelje pot nekaj časa po planem, sredi lepega polja z bujno koruzo; potem stopamo nekoliko navkreber po prostorni in obraščeni jarugi, ali bolje po zeleni dolinici, izkopani najbrže od stekajočih se vodâ, ko je bila še bodoča Reziža vsa, kolikor je je, pod ogromno ledeno plastjo. Iz dolinice pridemo, kakor v drugo nadstropje, na novo planjavo in smo kmalu v vasi, na početku katere stoji kakor na straži vaška podružnica z vitkim zvonikom. Vas je precej velika za rezijanske razmere. Hiše so zidane in z opeko krite, jako tesno stisnjene po ne baš premišljenem redu. Ozke in krive ulice se množijo in križajo na vse strani, tako, da lahko zaide, kdor jim ni navajen, v tem kamenitem labirintu. Nekatere stavbe pričajo o povoljnem gospodarskem položaju dotičnih lastnikov. Dobiš tudi take, ki imajo nekaj obzidanega dvorišča z večjim vhodom po furlanskem načinu. Tuintam naletiš na kak skromen dekorativen pojav, na kak košček železne ograje, in na druge enake rudimentalne poizkuse tehničnega napredka. Na nekaterih hišah zaslediš znake častne starosti; a s tem nočem reči, da bi stala še na nogah kaka prvotna koča; to bi bilo vendar preveč za starost Osojanov, kajti vas seza precej daleč v prošle čase. Neka listina jo omenja formalno že l. 1242., a vas gotovo sega še dalje nazaj v starejšo dobo. Toda zdaj tega ne preiskujmo! Jaz ji voščim najlepše in najboljše, samo da nam dá, da se malce oddahnemo.

S korakanjem po trdi poti smo se bili, če ne utrudili, pa precej ogreli. Dan je bil prekrasen in solnce je pripekalo bolj, nego se je spodobilo. Potrebovali smo dobrodejne sence. Kaplanu sem bil že prej razodel svojo željo, da obiščemo županovo gostilno, ne radi gostilne same, ker meni ni veliko do njih, ampak radi gospodarja, od katerega, kot župana, sem hotel marsikaj zvedeti o Reziji.

Kmalu smo bili pri njem. Ima precej solidno hišo s prodajalnico in z gostilno. Sprejeli so nas z izredno gostoljubnostjo; gospodar, krepek in razumen mož, se je izkazal jako prijaznega; gospodinja, ugledna in častivredna Rezijanka, nas je peljala v odličnejšo sobo, kjer smo dobili tudi domačo gospodično, ki je pridno vrtela šivalni stroj. Na nadležno žejo smo si dali prinesiti izvrstnega piva, ki se nam je vsled vročine kaj dobro prileglo. Mati županja je prinesla krasnega kruha, belega kot sneg, kakršnega ne dobiš v mestu, in pa jako ukusnega sira — eno in drugo pristno, domače blago. Začeli smo se pogovarjati in ker je bil ravno pri roki, začeli

smo prav pri siru. Gospodar nam je razkladal o sirarstvu, o živini, o pašnikih, itd. Prišli smo na širši razgovor o splošnih in nravnih razmerah Rezijanov; govorili pa smo vse vprek, laško, furlansko, slovensko. Župan, kakor sploh skoraj vsi Rezijani, zna več jezikov. Posebne narodne zavesti nisem zapazil pri njem; pač pa sem videl na mizi ravnokar došlo številko nekega laškega dnevnika, ki bi najrajši pohrustal vse Slovence. Žalostna nam majka!

Poslovivši se s prijaznimi ljudmi, smo zopet prekoračili vas, in sicer po drugi vrsti „jindrun“. Na

IZ BENEŠKE SLOVENIJE: OSOJANI

nasprotnem koncu so nas opazili pri gostilni in — hočeš nočeš — smo morali na prijazno povabilo stopiti vsaj na dvorišče, da se nismo zamerili. Tu je bilo v prijetnem hladu zbranih več mladih in krepkih Rezijanov, boljše opravljenih; nekateri so se zabavali s krogljanjem.

Vprašal sem kaplana, ali imajo morda kakov praznik, ali kaj? A nič posebnega ni bilo, nego vsakdanje življenje onih, ki večji del leta romajo po širnem svetu ter si iščejo z raznovrstnim trgovanjem primerne dobička, a ob določenem času se vračajo domov uživati zasluženi mir, in v brezdelju pohajajo od gostilne do gostilne ter se kratko-